

BLEIBURG – 73 godine genocida nad Hrvatima za koji nitko nikada nije odgovarao

MACELJ

ogledalo srama hrvatskih vlasti

Nikada na godišnjoj spomen-misi u Macelju nije nazočio niti se hrvatskoj javnosti obratio ni jedan predsjednik Republike Hrvatske, ni jedan predsjednik Hrvatskoga sabora, ni jedan predsjednik Vlade Republike Hrvatske

Piše: **DAMIR BOROVIČAK**

Nakon završetka Drugoga svjetskog rata, zarobljenici su maceljskom cestom prolazili svoj Križni put od

Bleiburga prema Krapini, nadajući se povratku svojim domovima. Tijekom svibnja i lipnja 1945. partizanski su zločinci u maceljskim šumama pobili više tisuća zarobljenih hrvatskih vojnika i civila. Tako Macelj postaje najveće masovno gubilište i stratište

nakon Drugoga svjetskog rata na području Republike Hrvatske. Nakon genocida počinjenoga 1945. godine nad Hrvatima, maceljska je šuma proglašena Titovim lovištem. U vrijeme komunizma ovamo se nije smjelo zalaziti, a o ovim se partizanskim zločinima

moralo šutjeti. No strašni zločini nisu nikada zaboravljeni, samo su strahom bili u narodu zatamljeni. Šutnja o njima prestaje s utemeljenjem samostalne demokratske hrvatske države 1990. godine.

Macelj nakon obnove hrvatske države

Zagrebački nadbiskup i kardinal Franjo Kuharić na stratištu Lepa Bukva 9. lipnja 1991. prvi je put služio svetu misu za sve žrtve Križnoga puta i javno je progovorio o ovim zločinima o kojima se do tada moralo šutjeti, po cijenu života. Na položaju Lepa Bukva 24. lipnja 1992. g. Državna komisija Hrvatskog sabora započinje istraživanja. Ukupno su na području Macelja istražene 23 jame i pronađeni zemni ostatci 1.163 osoba. Državna komisija istraživala je i stratište na Ilovcu, a nije istraživala Smiljanovu grabu kao ni neka druga stratišta. Oko 130 jama ostalo je neistraženo. U šumarskoj kući bivšega vlasnika Freudenreicha, kasnije poznatijoj kao Titovo lovište, u bunaru su također pronađene ljudske kosti. Iz nepoznatih razloga u kolovozu 1992. komisija je naglo prekinula sva istraživanja, koja se do danas nisu nikada nastavila.

Smatra se da je na Macelju stradalo od 12 do 13 tisuća žrtava, po izjavi partizanskoga stražara Mladena Šafranka, pokajnika koji je pokazao mjesta smaknuća. On je spasio domobranskoga časnika Frana Živičnjaka, koji je svojim zalaganjem od 1990. do 1998. razotkrivao strahote Macelja i zapisao svoja i Šafrankova svjedočanstva.

Macelj i maceljske žrtve u hrvatskoj državi

Nalazi i zapisnici Državne komisije ukazuju da su iskopane žrtve na Macelju prije smrti bile vezane žicom, a usmrćivane su udarcima šumarskih sjekira u lubanju ili metkom u potiljak. Svjedoci i pisani dokumenti potvrđuju i mučenja prije usmrćivanja. Iz četiri jame na ovome stratištu od 174 zemna ostatka pronađeni su i ostatci 21 svećenika i bogoslova. Vjerodostojan dokument opisa stradanja 21 svećenika nalazi se očuvan u Kronici Franje-

vačkoga samostana u Krapini upisima od travnja do lipnja 1945. Također tu se nalaze i neki očuvani predmeti tih svećenika.

Državna je komisija nakon prekida iskapanja ostatke 1.163 žrtava otpremila na Patologiju Medicinskog fakulteta u Zagrebu. Ostatci maceljskih mučenika ležali su na tavanu u Zagrebu punih 12 godina! U tih 12 godina hrvatske vlasti nisu učinile ništa da se posmrtni ostatci mučenika dostojno pokopaju. I to je bio novi zločin u samosvojnoj hrvatskoj državi, poslije

Strašno da strašnije ne može biti! Maršalovo posjećivanje mjesta krvavih egzekucija svećenstva gotovo je opjevano u tadašnjem tisku, a mjesto ispod jelke gdje je ON zastao za uspomenu nazvano je Titovim stajalištem

zločina iz vremena komunističkoga režima!

Početkom 2004. godine, zaslugom Stjepana Brajdića, hrvatskoga domobranskog časnika, sudionika Križnoga puta i dugogodišnjega političkog zaptvorenika i fra Drage Brgleza, župnika župe sv. Jurja u Đurmancu, započeli su s pripremanjima za pokop zemnih ostataka ukupno 1.163 maceljskih mučenika te izgradnju grobnice za njihovo trajno počivalište. Prigodom mise zadušnice 6. lipnja 2004. na Macelju je pomoćni biskup zagrebački mons. Vlado Košić blagoslovio kamen-temeljac za novu crkvu Muke Isusove. Nadbiskup zagrebački, kardinal Josip Bozanić 5. lipnja 2005. godine služio je misu zadušnicu za sve žrtve Križnoga puta na mjestu buduće crkve Muke Isusove. Tadašnje

vlasti Republike Hrvatske na te su se događaje posve oglušile.

Na Macelju se dogodio najveći pokop ikada zabilježen u Hrvata

Nekoliko mjeseci kasnije, ostatci 1.163 maceljskih mučenika vraćeni su poslije 12 godina iz Zagreba na Macelj te su 22. listopada 2005. dostojanstveno pokopani u novoizgrađenoj grobnici. Pokop je vodio nadbiskup zagrebački, kardinal Josip Bozanić i prvi varaždinski biskup Marko Culej, uz koncelebraciju tridesetak svećenika iz raznih krajeva Hrvatske.

Na Macelju se dogodio najveći dostojanstveni zajednički pokop ikad zabilježen u Hrvata i ikad zabilježen izvan Hrvatske. A mediji su taj najveći pokop nedostojno ignorirali i posve prešutjeli. Tako su u slobodnoj hrvatskoj državni mediji bezobzirno zatajili, nisu ispunili svoju društvenu ulogu osvješćivanja javnosti, ni iskazivanja dostojne počasti kod pokopa žrtvama te nisu doprinijeli razotkrivanju i društvenoj osudi tog monstruoznog komunističkoga zločina.

Politika zaborava poslije pokopa

Nakon dostojnoga pokopa maceljskih mučenika nastavljena je izgradnja spomen- crkve Muke Isusove. Pomoćni biskup zagrebački Valentin Pozaić služio je 4. lipnja 2006. godine misu zadušnicu za sve žrtve Križnoga puta ispred crkve u izgradnji.

Sljedeće godine biskup varaždinski mons. Josip Mrzljak, 3. lipnja 2007., svečano je blagoslovio novoizgrađenu spomen-crkvu Muke Isusove i služio misu zadušnicu za sve žrtve Križnoga puta. Smjenjuju se godinama biskupi i govornici na Macelju gotovo s istim porukama hrvatskim vlastima da se istina mora objaviti i dostojanstvo žrtava poštovati. No nije se mnogo toga dogodilo ni čulo iz usta političara koji bi trebali služiti svome napaćenom i komunistički zadojenom narodu. Dok su političari u Zagrebu stalno izbjegavali susret s istinom o bešćutnim partizanskim pokoljima na Macelju, dotle su lokalni političari predvođeni zagorskim SDP-ovcem, županom

Željkom Kolarom, vjerno hodočastili u Kumrovec i ondje ispod brončanog šinjela zločinca Tita palili svijeće trobojnice s hrvatskim grbom. Činili su to u "prigodno vrijeme" katoličkoga blagdana Svi Svetih. Tako su se još jednom rugali svim žrtvama pobijenima u zločinačkome Titovu režimu i onima koji su u tom režimu robijali za "zločine" isticanja hrvatske zastave, hrvatskoga grba ili pjevanja hrvatske himne. A Macelj su u svim prigodama nastojali izbjegavati i zaobilaziti. No nisu jedini. Tragična je istina da u gotovo tri desetljeća od uspostavljene hrvatske države, u kojima su se političke opcije vlasti mijenjale, nikada na godišnjoj spomen-misi u Macelju, nije nazočio niti se hrvatskoj javnosti obratio ni jedan predsjednik Republike Hrvatske, ni jedan predsjednik Hrvatskoga sabora, ni jedan predsjednik Vlade Republike Hrvatske! Eto, to je naša hrvatska politika: bez dostojnoga pijeteta žrtvama zarobljenika poslije Drugog svjetskog rata, koji su po svim pravilima ratovanja trebali biti pošteđeni, bez imalo grižnje savjesti prema žrtvama svećenika, bogoslova i redovnika, čije je najveće skupno stratište na prostorima Hrvata upravo na Macelju, bez stida zbog pomaganja u prikrivanju svih tih povijesnih istina o teškim partizansko-komunističkim zločinima.

Tito je poslije zločina dolazio u lov na Macelj

Rezidencijalna šumarska kuća veleposjednika maceljskih šuma Alfreda Freudenaicha nije se bezvezno u komunizmu prozvala Titovim lovištem. Uostalom, objekt je bio ograđen i čuvan, uvijek spreman ugostiti maršala Tita "najdražega gosta" i "trostrukoga narodnog heroja". Tito je bio najmanje tri puta u lovu u Macelju. Njegovi lovački izleti u maceljske šume ostali su zabilježeni u izdanjima Šumarskoga lista. Tako u broju 7.-8. iz 1979. godine ostaje zabilježeno da je Tito za ručkom u »Lepoj Bukvi« rekao: "Organizacija lova je bila dobra, ali ja nisam imao sreće, no što nije bilo danas, biti će drugi puta, a uvjerio sam se da me nekako ove maceljske svinje 'ne vole', pa neće doći u moju blizinu". Autor

članka zabilježio je za kraj i ovo: "Za uspomenu na taj lov, nazvano je ono mjesto gdje je On (autor je pisao velikim slovom!) stajao pod krasnom jelkom iznad maceljskog potocića »Titovo stajalište. (...) Ostale su drage uspomenne, a ti doživljaji prepričavaju se, a i prepričavat će se i ubuduće o lovo-vima druga Tita u maceljskim šumama i boravku u »Lepoj Bukvi«".

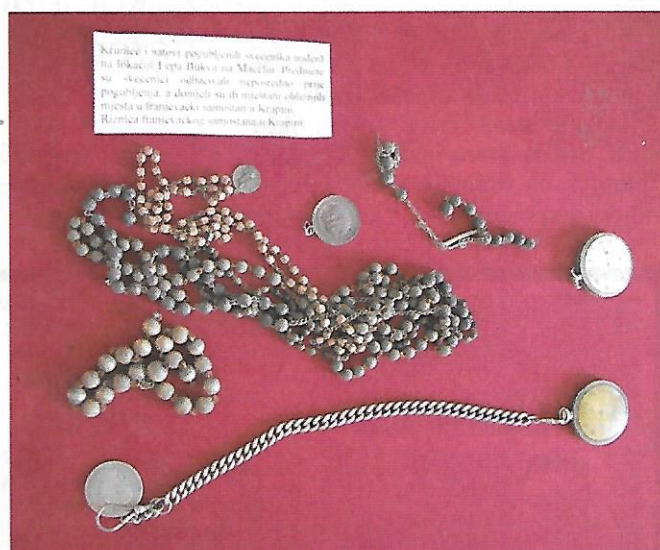
Strašno da strašnije ne može biti! Maršalovo posjećivanje mjesta krvavih egzekucija svećenstva gotovo je opjevano!

Dok se cjelovito razotkrivanje istine tih sotonskih događaja cjelokupnoj hrvatskoj javnosti ipak jednog dana ne dogodi, dotle će hrvatski narod vapiti za pravdom i istinom na godišnjim spomen-misama u svetištu Muke Isusove za duše maceljskih mučenika svake prve nedjelje u lipnju.

U takvim okolnostima političkoga slijepila, ludila i ruganja žrtvama, spomen-grobnica maceljskih mučenika i crkva Muke Isusove na spomen žrtvama Križnoga puta ostaju kao trajni znak sjećanja hrvatskome katoličkom narodu, obvezi poštovanja prema onima koji su zbog vjere i ljubavi prema Bogu i prema hrvatskoj domovini bili prisiljeni položiti svoje živote.

Tko god zataji istinu o zločinu...

Na blagoslovu dovršenoga Križnog puta 12. lipnja 2011.g. zagrebački pomoćni biskup mons. Mijo Gorski u propovijedi je rekao: „Tko god zbog

interesa ili ideologije zataji istinu o zločinu, sam postaje sudionik zločina. Tko god iz istih razloga spriječi informaciju o dobru, postaje neprijatelj dobra". Kako godine odmiču, te riječi postaju sve poticajnije za djelovanje Udruge Macelj 1945. Ovo spomen-zdanje zajedničko je djelo mnogih privatnih donatora i štovatelja naših mučenika, kao i svih dobročinitelja koji su sudjelovali u izgradnji. No posebno treba zahvaliti pokojnome Stjepanu Brajdiću, prvom predsjedniku Udruge Macelj 1945., kao i tadašnjem župniku Župe sv. Jurja u Đurmancu fra Dragi Brglezu, na svemu poduzetom da se maceljske žrtve dostojno pokopaju i dobiju dostojno spomen-obilježje. Naposljetku, da se spomen-svetište Crkve Muke Isusove dovrši s Križnim putem i Spomen-sobom.

Spomen-soba i ostavština iz grobova

Komunistička pljačka privatne imovine zarobljenika započela je odmah poslije izručenja u Bleiburgu. Hrvatski vojnici, kao i hrvatski civili u zbjehu prema Bleiburgu, bili su dobro i uredno odjeveni te su posjedovali vrijedne privatne stvari. Po zarobljavanju odmah je nastupila partizanska pljačka. Hrvatska je vojska razodjenuta, otete su im odore i vojnička obuća, a zauzvrat su prisiljeni odjenuti dronjke koje su nosili tzv. „oslobodioci“. Malo je toga nađeno u jamama gdje su pogubljene 1.163 maceljske žrtve. Ne začuđuje stoga što ostavština 1.163 žrtve stane u jednu kutiju za cipele. Ubojice su opljačkale svoje žrtve prije njihove smrti. Što su žrtve ipak uspjele skriti i ponijeti sa sobom u grob, može se vidjeti u spomen-sobi. I te su se pri-

Crkva Muke Isusove i grobnica maceljskim žrtvama trajno su spomen- obilježje mučenicima koje su protivno Ženevskoj konvenciji poslije Drugoga svjetskog rata okrutno pogubili partizanski brutalni ubojice. Moralno je nedopustivo da za ove komunističke zločine nikada nitko nije ni odgovarao, niti je bio optužen. Macelj je najveće poznato stratište i grobište u Republici Hrvatskoj koje svjedoči o komunističkome genocidu nad hrvatskim narodom

vatne stvari žrtava godinama skrivale po raznim ostavama državnih ureda, kao uostalom i njihove kosti, ne bi li

sve utonulo u zaborav zbog namjerne i prešutne amnestije komunističkih zločinaca i zločina.

VRHBOSANSKA NADBISKUPIJA
PROVINCIJA BOSNE SREBRENE
HERCEGOVAČKA PROVINCIJA
BAKOVAČKO-OSJEČKA NADBISKUPIJA
KRČKA (SENJSKA) BISKUPIJA
ZAGREBAČKA NADBISKUPIJA

**MACELJSKE ŽRTVE
KOMUNISTIČKIH ZLOČINA**
21 SVEĆENIK, FRANJEVAC I BOGOSLOV
UBIJENI U LEPOJ BUKVI 4./5. lipnja 1945.

Izvor fotografija:
don Anto Baković - *Hrvatski martirologij XX. stoljeća* (Zagreb, 2007.)

BAKOVAČKO-OSJEČKA
NADBISKUPIJA
dr. JOSIP GUNČEVIĆ
(1896 - 1945)
50 godina

VRHBOSANSKA
NADBISKUPIJA
MARIJAN IVANDIĆ
(1902 - 1945)
43 godine

PROVINCIJA
BOSNE SREBRENE
fra ANTE KATAVIĆ
(1902 - 1945)
43 godine

PROVINCIJA
BOSNE SREBRENE
fra DOMAGOJ ČUBELA
(1924 - 1945)
21 godina

BAKOVAČKO-OSJEČKA
NADBISKUPIJA
VJHOSLAV TERZIĆ
(1896 - 1945)
49 godina

VRHBOSANSKA
NADBISKUPIJA
JOZO PERČINIĆ
(1909 - 1945)
36 godina

PROVINCIJA
BOSNE SREBRENE
fra KARIO GRABOVIČIĆ
(1913 - 1945)
33 godine

PROVINCIJA
BOSNE SREBRENE
fra ALFONS KATAVIĆ
(1924 - 1945)
21 godina

BAKOVAČKO-OSJEČKA
NADBISKUPIJA
DRAGAN ČAPO
(1917 - 1945)
28 godina

VRHBOSANSKA
NADBISKUPIJA
MIROSLAV RADOŠ
(1910 - 1945)
35 godina

PROVINCIJA
BOSNE SREBRENE
fra IVAN IVANOVIĆ
(1916 - 1945)
29 godina

HERCEGOVAČKA
PROVINCIJA
fra METOD PULIĆ
(1922 - 1945)
33 godine

KRČKA (SENJSKA)
BISKUPIJA
NIKOLA ILBIĆ
(1912 - 1945)
32 godine

VRHBOSANSKA
NADBISKUPIJA
NIKOLA ĐUVANČIĆ
(1922 - 1945)
22 godine

PROVINCIJA
BOSNE SREBRENE
fra PAŠKAL VIDOVIĆ
(1916 - 1945)
29 godina

HERCEGOVAČKA
PROVINCIJA
fra DARINKO MIKULIĆ
(1919 - 1945)
25 godina

ZAGREBAČKA
NADBISKUPIJA
STJEPAN ŠIROMAR
(1915 - 1945)
30 godina

VRHBOSANSKA
NADBISKUPIJA
DRAGUHN TURALIJA
(1923 - 1945)
22 godine

PROVINCIJA
BOSNE SREBRENE
fra VITOMIR MIŠIĆ
(1921 - 1945)
24 godine

HERCEGOVAČKA
PROVINCIJA
fra JULIJAN PETROVIĆ
(1923 - 1945)
22 godine

ZAGREBAČKA
NADBISKUPIJA
BRANKO KUKOLJA
(1921 - 1945)
24 godine

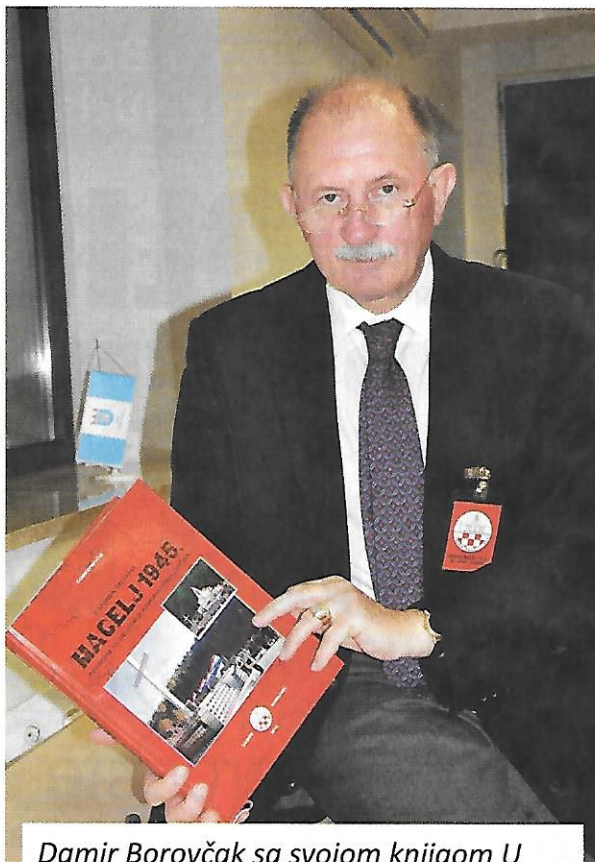
Na komunističkom montiranom suđenju u Zagrebu 3. listopada 1946., zagrebački nadbiskup dr. Alojzije Stepinac je rekao:
Vi ste učinili fatalnu pogriješku, što ste pobili svećenike. Narod vam to nikada neće zaboraviti.

Spomen-područje Macelj

Svake godine prije Uskrsa, u subotu prije 5. korizmene nedjelje, održava se tradicionalni Križni put „Stopama pobijenih“. Pješaci se i moli desetak kilometara, za duše maceljskih mučenika, od prve postaje željezničkoga kolodvora Đurmanec, do stratišta Lepe Bukve, a posljednja je postaja na grobnici žrtava. Križni put završava svetom misom u Crkvi Muke Isusove.

Crkva Muke Isusove i grobnica maceljskim žrtvama trajno su spomen-obilježje mučenicima koji su protivno Ženevskoj konvenciji poslije Drugoga svjetskog rata okrutno pogubljeni od partizanskih brutalnih ubojica. Moralno je nedopustivo da za ove komunističke zločine nikada nitko nije ni odgovarao, niti je bio optužen. Macelj je najveće poznato stratište i grobište u Republici Hrvatskoj koje svjedoči o komunističkom genocidu nad hrvatskim narodom.

Cijelo područje maceljskoga stratišta, s još neotkopanim jamama, treba se proglasiti spomen-područjem. U sklopu toga Spomen-područja Macelj potrebno je osobito zaštititi i urediti područje Lepe Bukve, uključujući

Damir Borovčak sa svojom knjigom U spomen žrtvama Macelj 1945. povodom 70. obljetnice komunističkih zločina

jamu IV. D u kojoj su pronađeni ostaci svećenika.

Također, treba spriječiti daljnje propadanje šumarske kuće ubijenoga bivšeg vlasnika Alfreda Freudenreicha, kasnije prozvano Titovo lovište, u kojoj su u kuhinjskom bunaru također pronađeni ostatci ljudskih kostiju. To je originalno mjesto zločina, koje bi bilo potrebno urediti kao prikladno memorijalno središte. Svakako je potrebno intenzivno nastaviti istraživanja, trajno očuvati istinu i uspomenu na sve maceljske mučeničke žrtve. To bi trebala konačno biti zadaća šire društvene zajednice i prije svega jedne uljuđene i od komunizma mentalno oslobođene hrvatske države!

Predsjednica Grabar-Kitarović poklonila se žrtvama u Macelju

Predsjednica Republike Kolinda Grabar-Kitarović prošli je četvrtak, zajedno s ministrom državne imovine Goranom Marićem, koji je bio njezin izaslanik na komemoraciji na Bleiburškom polju, odala počast hrvatskim žrtvama komunističkog režima ubijenim nakon završetka Drugog svjetskog rata, kod spomen-obilježja i grobnice pored crkve Muke Isusove u Macelju.

‘Svaka žrtva zločina ima pravo na grob i javni spomen. To pravo četiri i pol desetljeća nisu imale hrvatske žrtve ubijene nakon završetka Drugoga svjetskog rata. Nijedan politički cilj ni poredak ne mogu opravdati zločine koji se čine u njegovo ime,’

stoji u priopćenju predsjednice Grabar Kitarović, koja je tom prilikom poručila kako je ove godine u Macelj došla kako bi iskazala počast

tamošnjim žrtvama jer je to jedno od rijetkih grobišta u Hrvatskoj koje je istraženo i ima dostojno spomen-obilježje.